

2018 VERKSAMHETS- BERÄTTELSE



“ ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

Östgruppens verksamhet har under 2018 fortsatt med samma huvudsakliga inriktning som tidigare. Jämte ett kontinuerligt arbete för att stötta människorättsförsvarare i Östeuropa har vi bildat opinion och spridit information i Sverige och EU om människorättsituationen i våra fokusländer.

Liksom föregående år har vi bedrivit ett omfattande informationsarbete kring situationen i Belarus och Ryssland. Därmed har vi också upprättat vår ställning som en av Sveriges ledande aktörer i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter i Östeuropa, med omfattande kompetens samlad hos både anställd personal och ideella medlemmar.

Genom seminariearrangemang, nätbaserade informationsresurser, stödaktioner, debattartiklar och annan medverkan i svenska och internationella massmedier har vi fortsatt uppmärksamma förtrycket i Belarus. Vi har också lagt särskild energi på att bevaka det svenska Belarusbiståndet, och då bland annat uppmärksammat flera fall där svenska biståndsmedel finansierat insatser som involverat statliga aktörer med ansvar för allvarliga människorättsbrott. Vårt engagemang i frågan och i därmed även i den offentliga debatten ledde till en hedrande nominering som en av de viktigaste rösterna i den svenska biståndsdebatten 2018.

Liksom tidigare har Östgruppens roll som opinionsbildare och sakkunnig i Belarusrelaterade frågor varit stark. Våra synpunkter och kunskaper har återkommande efterfrågats av aktörer från olika sektorer, allt från politiker och tjänstemän på hög nivå till journalister, akademiker, och samhällsintresserad allmänhet.

I princip samtliga våra aktiviteter med koppling till Belarus uppmärksammas också i oberoende belarusisk press, och möter allt som oftast stor uppskattning hos landets demokratirörelse.

På motsvarande sätt har vi under 2018 bevakat utvecklingen i Ryssland. Vi har fortsatt att uppmärksamma de ryska människorättsförsvararnas utsatta situation, och den repression som de utsätts för av landets myndigheter. Vi har stöttat politiska fångar i Ryssland via olika aktioner och aktiviteter, med särskilt fokus på den tjetjenske människorättsförsvararen Ojub Titijev. Genom välbesökta seminariearrangemang har vi hjälpt företrädare för den ryska demokratirörelsen att nå ut med sitt budskap till en svensk publik. Vårt arrangemang Rysslandsdagarna lockade som vanligt många åhörare till intressanta diskussioner och samtal med medverkan av mycket namnkunniga ryska experter.

Utvecklingen i Ukraina har även under 2018 varit föremål för vårt intresse. För andra året i rad arrangerade vi Ukrainadagar i Stockholm, med inbjudna gäster från den ukrainska människorättsrörelsen. Evenemanget mötte stor uppskattning och kommer att genomföras även under 2019. Samtidigt som vi verkat som självständig opinionsbildare har vi också fortsatt samarbeta med andra aktörer i Sverige och Europa för att öka vår genomslagskraft och nå större målgrupper.

På kommande sidor redogör vi mer detaljerat för vårt arbete och vad vi uppnått. Precis som tidigare har många aktiviteter kunnat genomföras tack vare våra ideellt engagerade medlemmar. Ett stort tack till er alla!



Martin Ugglan, ordförande, Östgruppen

NÅGRA RESULTAT AV ÖSTGRUPPENS ARBETE 2018

- Vårt påverkansarbete fick svenska UD att göra uttalanden till stöd för mänskliga rättigheter i Ryssland och Belarus.
- Genom vår medverkan i internationella kampanjer fick offer för tryck och repression i Ryssland och Belarus stöd och solidaritet från omvärlden.
- Våra kollegor i Östeuropa fick stöd i sitt viktiga människorättsarbete.
- Vårt engagemang i frågan om det svenska Belarusbiståndet ledde till att vi utnämndes till en av den svenska biståndsdebattens viktigaste röster.
- Ryska, belarusiska och ukrainska människorättsförsvarare gjorde sig hörda i Sverige genom seminarier och andra offentliga arrangemang.
- Vi befäste vår roll som en av Sveriges ledande aktörer i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter i Östeuropa.

BELARUS

Kontinuerlig bevakning av människorättssituationen i Belarus

Under 2018 fortsatte Östgruppen följa och reagera på utvecklingen på människorättsområdet i Belarus. Vi uppmärksammade konkreta brott mot de mänskliga rättigheterna och spred information till såväl allmänhet som professionellt verksamma aktörer i Sverige. Vi analyserade händelseutvecklingen och bildade opinion med utgångspunkt i denna analys. Huvudsakligen har detta skett genom publicistisk verksamhet, jämte medverkan i seminarier och intressentmöten, i såväl egen som andras regi.

Människorättssituationen i Belarus förblev svår under 2018. Några systematiska förbättringar har inte ägt rum, och repressionen mot oliktkänkande fortsatte därmed enligt samma mönster som tidigare. EU har trots detta valt att fortsätta stärka sin relation med landets regim.

I samband med uppmärksammandet av den så kallade Frihetsdagen den 25 mars greps många demonstranter av polis. Flera dömdes senare till böter.

I augusti inleddes en rättsprocess mot en rad oberoende journalister, efter att polisen först genomfört en razzia på flera redaktioner och beslagtagit datorer och annan utrustning. Till en början greps 18 journalister. I slutändan dömdes en av journalisterna till böter för ”till-skansande av information på obehörigt sätt”, genom att ha loggat in på den statliga nyhetsbyråns betaltjänst utan att ha betalat prenumerationsavgift. Oberoende bedömare ser det förhållandevis hårda polistillslaget mot en så ringa förseelse som ett tecken på att regimen vill varna oberoende journalister inför kommande års politiska val i Belarus.

I några städer har protester mot miljöfarliga fabriksprojekt mötts av repression från myndigheternas sida. Aktivister har ställts inför rätta och bloggare som spridit information om händelseutvecklingen har utsatts för

trakasserier och förföljelse.

Dödsstraffet tillämpades aktivt och fyra personer avrättades under året. Precis som tidigare vägrade de belarusiska myndigheterna konsekvent att samarbeta med de FN-organ som påtalat regimens övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Regimen fortsatte således ignorera fällande domslut från FN:s människorättskommitté, trots att man är skyldig att verkställa dessa.

Granskning av det svenska Belarusbiståndet

Östgruppen har under året fortsatt granska hur Sveriges bistånd till Belarus används, mot bakgrund av det oberoende belarusiska civilsamhällets ökade svårigheter att få internationell finansiering till sitt viktiga arbete.

Vår granskning har bland annat visat att svenskt bistånd förmedlats till belarusiska statliga universitet som relegerat studenter på politiska grunder. Genom debattartiklar i biståndstidskriften OmVärlden och pressmeddelanden har vi uppmärksammat problemet och väckt en mer allmän och



The screenshot shows the website 'OmVärlden' with the tagline 'Sveriges ledande magasin om globala frågor'. The navigation menu includes 'Start', 'Nyheter', 'Intervju', 'Kultur', 'Opinion', 'Podd', 'Reportage', and 'Prenumerera!'. The main article features a photo of Martin Uggla, a member of the Östgruppen, with the text: 'Martin Uggla, ordförande, Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter. Foto: Anders Mattsson'. The article title is 'DEBATT Var går anständighetens gräns i biståndspolitik?' and it is dated 'Publicerad: den 14 september 2018'. A sidebar on the right contains the text 'Fler nyheter: Slutet för en av världens mest' and a 'Läs alla' link.

flera gånger återkommande offentlig diskussion kring biståndets inriktning och funktion. Östgruppen har i denna diskussion tydligt argumenterat emot stöd till statliga aktörer som bryter mot de mänskliga rättigheterna, med just Belarus som illustrativt exempel.

I januari uppmärksammade vi att en journaliststudent på Belarus statliga universitet (BSU), Hanna Smilevitj, blivit relegerad på grund av sitt regimkritiska politiska engagemang. In-stitutionen som hon studerade vid mottog samtidigt stöd i form av svenska biståndsmedel från Sida. Vi kunde i detta sammanhang också konstatera att ytterligare 14 studenter på politiska grunder relegerats från belarusiska universitet under de senaste åren, däribland flera från just BSU. Utöver det människorättsvidriga agerandet i samband med relegering-arna hade företrädare för BSU också aktivt medverkat till valfusk i egenskap av valfunktionärer vid politiska val. Vi krävde således ett stopp för det svenska stödet till universitetet. Något totalstopp lyckades vi inte få till stånd, däremot har vi fått signaler om att stödet tagits upp till ny diskussion, vilket förhoppningsvis i förlängningen kommer att leda till att människorättsbrottslingar inte blir aktuella som svenska mottagare av svenskt bistånd framöver.



OMVÄRLDEN
Sveriges ledande magasin om globala frågor

Start | Nyheter | Intervju | Kultur | Opinion | Podd | Reportage | Prenumerera!

2014

Hanna Smilevitj är den senaste oppositionella studenten att bli relegerad från BSU, enligt Östgruppen.
Foto: Screenshot youtube

NYHET
Uppgifter: oppositionella relegerade från Sida-stött universitet i Belarus

Smilevitj berättar själv
Se Youtube-video där

I samband med det svenska riksdagsvalet i september markerade de allra flesta riksdagspartier sitt avståndstagande mot samarbete med odemokratiska krafter. Vi uppmärksammade motsvarande problem i förhållande till den svenska biståndspolitik och ställde frågan var ”anständighetens gräns” gick i detta sammanhang, återigen med Belarusbiståndet som exempel.



Vårt engagemang i bistandsfrågan ledde till att Martin Uggle i slutet av året hamnade på OmVärldens tio i topplista över Sveriges ”mäktigaste” bistandsdebattörer, med följande motivering: ”Martin Uggle fortsätter att driva debatten kring biståndet till Belarus och tvingar ut både UD och Sida på banan. Det handlar om huruvida bistånd ska arbeta med regeringar i totalitära regimer, eller helt avbryta samarbetet. En aktuell fråga i länder som exempelvis Tanzania. Martin Uggle är konsekvent och når ut, trots att hans organisation är liten.”

Sveriges och EU:s Belaruspolitik

Vi har fortsatt bevakat Sveriges och EU:s Belaruspolitik under 2018. På offentliga seminarier och vid dialogmöten med UD har vi uppmanat till fokus på mänskliga rättigheter och demokrati i kontakterna med den belarusiska regimen. Vi har också producerat en skrift (som sedan presenterades under våren 2019) om EU:s sanktionspolitik mot Belarus, där en av slutsatserna är att sanktioner i någon form bör återinföras.

Förföljelse av fackföreningsrörelsen

Den oberoende belarusiska fackföreningsrörelsen har på senare år spelat en viktig roll för att försvara landets medborgare från repression kopplad till arbetsmarknaden: avskedanden på politiska grunder, grundlagsvidrig skönstaxering av arbetslösa, tvångsarbete etc. Sannolikt var det en bidragande orsak till att regimen inledde en uppenbart politiskt motiverad rättsprocess mot två ledande företrädare för den främsta fackföreningen REP. Henadz Fjadynitj och Ihar Komlik. Formellt anklagades de för skattebrott och dömdes till en mildare form av frihetsberövande i fyra år. Vi uppmanade Sveriges utrikesminister att reagera på domslutet, vilket också skedde.

Medverkan i massmedier

Östgruppens ordförande har medverkat i flera massmedieinslag om Belarus under året. Utöver ovan nämnda biståndsdiskussion, som främst förts i tidskriften OmVärlden, kan nämnas ett TT-reportage som fick stor sprid-

ning rörande president Lukasjenkas regeringsombildning i augusti. Vi har också i hög grad använt sociala medier, särskilt Facebook och Twitter, för att nå ut med Belarusrelaterad information.

Bokmässan

Människorättsorganisationen Vjasnas ordförande Ales Bjaljatski gästade oss vid årets bok-mässa i Göteborg. Bjaljatski medverkade bland annat i ett scenprogram om sanktioners effektivitet och förutsättningarna för en svensk Magnitskijlagstiftning. Han deltog också i ett TEA-talk om politiska fångar.

Människorättssituationen i Belarus var också ett av de centrala teman som togs upp i vår särskilda multimediasatsning Human Rights Mässa, där monterbesökare kunde ta del av information om mänskliga rättigheter och samtidigt få koppla av i en fätölj med massage-dyna.

Östgruppens monter på Bokmässan



Belarusdagarna

Belarusdagarna hölls 13-15 mars. Invigningskvällen arrangerades på Teaterstudio Lederman, där ett samtal på temat Ung i Belarus kombinerades med musikunderhållning av den populära unga belarusiska artisten Palina Respublika. Förutom Palina själv deltog även den unge politikern Juras Lukasjevitj och studentaktivisten Sasja Kuzmitj i samtalet.

Dagen därpå höll vi i ett heldagsseminarium på Myntkabinetet. Förutom Lukasjevitj och Kuzmitj medverkade även människorättsförsvaren Zmitser Salaujou från organisationen Vjasna samt journalisterna Natalja Radzina (Chartyja 97) och Andrus Klikunou (BAZj). Bland de ämnen som avhandlades återfanns situationen för studenter i Belarus (inklusive repressionen mot dem som vågar kritisera regimen), den inskränkta



Foto: Anders Mattsson

pressfriheten i landet och problematiken kring valfusk i Belarus. I ett avslutande panelsamtal om Sveriges och EU:s Belaruspolitik medverkade Johannes Danielsson (politisk sakkunnig till utrikesminister Margot Wallström) och den moderate riksdagsledamoten Christian Holm Barenfeld, jämte Natalja Radzina och Zmitser Salaujou.

Sista dagen uppmärksammade vi hundraårsjubiléet för Belarusiska folkrepubliken (BNR) i ett samarrangemang med SILC. Historikern Andrej Kotljartjuk föreläste om BNR:s historia och relevans i nutiden, varpå ett kort samtal om situationen för mötes- och föreningsfriheten följde, under ledning av Åsa Nilsson Söderström från SILC.

Utöver dessa offentliga tillställningar så arrangerade vi även ett mötesprogram för våra belarusiska gäster.

Amnesty Press rapporterade från Belarusdagarna och cirka 200 entusiastiska gäster besökte de olika arrangemangen.

Hjärnstorm: Lansering av tidsskriftsnummer på Belarustema

Kulturtidskriften Hjärnstorm gav under året ut ett Temanummer om Belarus, där bland annat belarusiska kulturarbetares villkor i en repressiv miljö behandlades. Tidsskriftsnumret lanserades vid ett seminarium på Folkuniversitetet, där några av de belarusiska medverkande skribenterna deltog i ett panelsamtal, jämte bland andra Östgruppens ordförande Martin Uggla och dramaturgen Dmitri Plax. Seminariet samarrangerades av Östgruppen och Hjärnstorm och lockade ett 50-tal åhörare.

RYSSLAND

Kontinuerlig bevakning av människorättssituationen i Ryssland

Östgruppen har under 2018 bevakat människorättssituationen i Ryssland, där repressionen mot oliktankande fortsatt i oförminskad skala. Vi har spridit information och bildat opinion om övergrepp, med särskilt fokus på den utsatta situationen för landets oberoende civilsamhälle. Huvudsakligen har detta skett genom publicistisk verksamhet, jämte medverkan i seminarier och intressentmöten, i såväl egen som andras regi, samt genom kontinuerligt påverkansarbete riktat till ansvariga politiker och tjänstemän.

Ryska myndigheter har fortsatt trakassera landets oberoende civilsamhälle, bland annat med en för några år sedan införd lag mot ”oönskade organisationer”. Den aktuella lagen ger ryska myndigheter möjlighet att stämpla konkreta utländska organisationer vars verksamhet man finner skadlig för Ryssland, som oönskade. Därmed förbjuds också ryska medborgare att samverka med dessa organisationer, vare sig det handlar om mottagande av finansiellt stöd eller annat samarbete, till exempel i form av informationsutbyte. I grunden syftar lagen uppenbart till att isolera det oberoende ryska civilsamhället från omvärlden.

Rättsväsendet och rättsvårdande myndigheter uppvisade allvarliga brister. I slutet av året betraktades nästan 200 personer som politiska fångar av den ansedda människorättsorganisationen Memorial. Under året kom också flera skrämmande rapporter om tortyr mot frihetsberövade personer. I en sådan rapport publicerades uppgifter om över 50 fall av tortyr. Endast ett av detta fall ledde dock till en rättslig process.

Mötesfriheten är i Ryssland alltså mycket inskränkt. Precis som tidigare år har flera stora protestdemonstrationer mötts med brutalt polisvåld och omfattande gripanden. Sammanlagt har tusentals människor frihets-

berövats i samband med olika missnöjesyttringar mot den ryska regimen. Situationen i Norra Kaukasus präglades under året fortsatt av grava människorättsbrott och allvarliga trakasserier samt attacker mot dem som dokumenterade och uppmärksammade övergreppen.

Svergies demokratistöd till Ryssland

Östgruppen fortsatte under 2018 sitt påverkansarbete för ett ökat svenskt demokratistöd till Ryssland. Vi publicerade bland annat en debattartikel i UNT tillsammans med den framstående ryske människorättsförsvararen Pavel Tjikov. Inför riksdagsvalet i september gjorde vi en enkät där vi frågade alla riksdagspartier om deras inställning till demokratistödet. Enkätsvaren visade att det finns ett brett stöd i Sveriges riksdag för fortsatt svenskt stöd till den ryska demokratiörelsen. Flera partier uttryckte också en vilja att öka nivån på stödet.

Förföljelse av människorättsförsvarare i Tjetjenien

I januari 2018 greps och häktades den tjetjenske människorättsförsvararen – tillika chef för Memorials verksamhet i Tjetjenien – Ojub Titijev. Han anklagades formellt för narkotikabrott, men oberoende bedömare är eniga om att rättsprocessen är politiskt motiverad. Östgruppen uppmärksammade gripandet och uppmanade Sveriges utrikesminister Margot Wallström att reagera offentligt, vilket hon också därefter gjorde. Vi har sedan fortsatt bevaka rättsprocessen, som mynnade ut i en fällande dom i mars 2019, där Titijev dömdes till fyra års fängelse.



Demonstration för Ojub Titijevs frihet utanför ryska ambassaden

En svensk Magnitskijlag

En av de frågor som vi drivit under året har handlat om att Sverige och/eller EU bör införa en så kallad Magnitskijlag, som skulle kunna tillämpas mot personer som gjort sig skyldiga till allvarliga människorättsbrott. Vi har bland annat publicerat en debattartikel i ämnet och dessutom lyft frågan på offentliga seminarier, exempelvis under Bokmässan och våra egna Rysslandsdagar. Glädjande nog enades EU i slutet av året om att ta fram en gemensam lagstiftning på det aktuella området.

SVENSKA DAGBLADET Nyheter Näringsliv Kultur Ledare Debatt Tidningen

Så kan UD agera på egen hand mot Lukasjenka

Martin Uggle, om att en svensk Magnitskij-lag skulle vara ett viktigt redskap för att ge moraliskt stöd till förtryckets offer i Belarus och andra auktoritärt styrda länder.

29 mar, 2018

[Läs mer om Säkerhetsrådet](#)



Toppnyheter

Vad är grejen med
GÅST 4 min

Framtiden är ljus f
glasögonormar
LEDARE 17:54

En chans att komma
borgerligheten
LEDARE 17:49

Pussy Riot

Två medlemmar ur den ryska konstnärs- och aktivistgruppen Pussy Riot fick oväntat avslag av det svenska Migrationsverket på sin asylansökan i slutet av året. Östgruppen engagerade sig i fallet och protesterade mot Migrationsverkets beslut, vilket uppmärksammades i bland annat Sveriges Radio. Avslagsbeslutet har sedermera överklagats.

Efterfrågad expertis

Östgruppens sakkunskap kring människorättssituationen i Ryssland har efterfrågats i flera sammanhang under året. Vi har bjudits in som talare till såväl offentliga evenemang som interna utbildningsaktiviteter, och dessutom föreläst inom ramen för Stockholms universitets reguljära kursverksamhet.

Medverkan i massmedier

Östgruppens ordförande medverkade i Sveriges Radio i samband med Migrationsverkets avslag på två Pussy Riot-medlemmars asylansökan (se ovan). Såväl Östgruppen som våra inbjudna gäster från den ryska demokrati rörelsen har också uppmärksammats i flera massmedieinslag under året, såväl på nyhetsplats som i mer fackorienterade publikationer som Amnesty Press och biståndstidskriften OmVärlden. Vi har också i hög grad använt sociala medier, särskilt Facebook och Twitter, för att nå ut med Rysslandsrelaterad information och opinionsbildning.

Seminarium inför det ryska presidentvalet

Vid ett seminarium på ABF i början av april arrangerade Östgruppen tillsammans med OSSE-nätverket, ABF och Sällskapet för Studier av Ryssland, Öst- och Centraleuropa samt Centralasien ett seminarium om vårens presidentval i Ryssland. Under seminariet analyserades både valrörelsen, utfallet och vad som är att vänta i framtiden. I panelen medverkade människorättsförsvararen Pavel Tjikov, journalisten Kalle Kniivilä samt valövervakaren Madeleine Ströje-Wilkens.

Fotbolls-VM och de mänskliga rättigheterna

Med cirka tre veckor kvar till avspark i fotbolls-VM i Ryssland så arrangerade vi två seminarier med fokus på människorättssituationen i värdlandet. Inbjudna talare var Memorials kanslichef Anna Dobrovolskaja och människorättsadvokaten Aleksander Popkov. Vid ett av seminarierna diskuterades vilken betydelse liknande evenemang har för regimen och för människorättssituationen, där förutom de ryska talarna även Martin

Ugla från Östgruppen och Carolina Vendil Pallin från FOI deltog. Vi arrangerade även ett kvällsseminarium med Aleksander Popkov då vi fördjupade oss i människorättssituationen i området kring staden Sotji där Sverige både spelade match och hade sin bas.

Utöver dessa seminarier arrangerade vi även ett besöksprogram för Anna och Aleksander då de fick tillfälle att lyfta viktiga frågor med svenska aktörer samt en demonstration utanför ryska ambassaden till stöd för den fängslade tjetjenske människorättsförfvararen Ojub Titijev (läs mer under rubriken Kaukasus, nedan). Som en del i kampanjen publicerade vi även intervjuer och reportage med människorättsförfvarare, civilsamhällsaktivister och journalister från de städer där Sverige spelade matcher.

SVENSKA DAGBLADET Nyheter Näringsliv Kultur Ledare Debatt Tidninge

Svenskt grus i Putins propagandamaskineri

Martin Ugla, om att fotbollsförbundet bör göra som regeringen och ma sitt engagemang för mänskliga rättigheter i Ryssland.

2 jun, 2018

[Läs mer om Säkerhetsrådet](#)



Topp

Vad är
GÄST Ö

Framt
glasög
LEDAR

En ch

Bokmässan

Till bokmässan i Göteborg hade vi bjudit in den ryska fotografen Olga Kravets, aktuell med boken "Grozny: Nine Cities". Med hjälp av Olga och hennes bok lyfte vi människorättssituationen i Tjetjenien under mässan, däribland ett seminarium på Internationella Torget. Vi kampanjade

dessutom för den tjetjenske människorättsförfvararen Ojub Titijevs frihet genom att dels berätta om hans öde, och samlade in vykort från mässans besökare. Olga deltog dessutom i ett TEA-talk om politiska fångar i Ryssland. Vårt TEA-talkprogram var väl utbyggt och vi samtalande även med Pavel Andrejev från den ryska medieplattformen 7x7, och med två av medlemmarna i Pussy Riot som befann sig på mässan.



Välbesökt TEA-talk med Pussy Riot

Rysslandsdagarna

2018 års Rysslandsdagar hölls 6-8 november och lockade många besökare till de sex panel-samtal som arrangerades. Dagarna inleddes med en filmvisning av dokumentärfilmen Grassroots om ryska miljöaktivister från olika delar av Ryssland som kämpar för miljön i sina respektive regioner. Efter filmvisningen följde ett samtal om miljörelsens villkor i Ryssland mellan journalisten Elin Jönsson, filmens regissör Konstantin Davydkin samt miljö-aktivisterna Dmitrij Sjevtjenko från Ekovachta, och Vitalij Servetnik från den ryska motsvarigheten till Jordens Vänner.

Enligt tradition arrangerade vi också ett heldagsseminarium på Medelhavsmuseet som inleddes med ett frukostseminarium samarrangerat med Amnesty i form av ett samtal mellan Amnesty's svenska generalsekreterare Anna Lindenfors och hennes ryska motsvarighet Natalija Zvjagina om den generella utvecklingen inom människorättsområdet i Ryssland.



Natalija deltog även i dagens andra panel då vi ställde frågan hur det ryska civilsamhället kan övervaka maktutövande organens agerande och huruvida det är möjligt att hålla koll på de ökande övergreppen. Förutom Natalija medverkade också Grigorij Ochotin från OVD-info.

Efter en lunchpaus fortsatte dagen med ett seminarium om den utbredda korruptionen i Ryssland i vilket miljöaktivisten Dmitrij Sjevtjenko och Novaja Gazeta-journalisten Olesja Sjmagan medverkade. Dagen avslutades med en diskussion om huruvida Sverige bör anta den så kallade Magnitskijlagen. Medverkade i den sista panelen gjorde Olesja Sjmagan, Martin Ugglå och riksdagsledamoten Pyry Niemi (S).

Rysslandsdagarna avslutades med ett samtal på Teaterstudio Lederman på temat ”Vision vs repression” i vilket Grigorij Ochotin från OVD-info deltog tillsammans med tre Navalnyjaktivister som flytt Ryssland och



söker asyl i Sverige. Kvällen avslutades med en konsert framförd av den ryske musikern Aleksander Kirukov, alias Tajik.

Utöver seminarieprogrammet hölls även ett flertal möten med representanter för UD, Riksdagen, SIDA, Europaparlamentet m.fl., samt intervjuer med journalister.

Rapportskrift: I Kremles skugga

I början av 2018 publicerade vi en ny rapportskrift, I Kremles skugga: mord som politisk metod, författad av Östgruppens Tobias Ljungvall. Den gick igenom de mest uppmärksammade ryska mordfall som med olika grad av sannolikhet kan kopplas till Vladimir Putins regim.

Skriften tar avstamp i 1999 års sprängdåd i bostadshus – som banade väg för det andra Tjetjenienkriget och Putins tillträde som president – och fortsätter kronologiskt via morderna på flera kända politiker och journalister fram till dödsskjutningen av oppositionsledaren Bo-ris Nemtsov 2015. Ett längre avsnitt är tillägnat det väldokumenterade giftmordet på avhopparen Aleksandr Litvinenko i London.

Skriften fick särskild aktualitet då dess publicering följdes av ytterligare ett giftmordsförsök i London, det på förräderidömde Sergej Skripal och hans dotter. Den refererades i sammanhanget på flera tidningars ledarsidor.

Även vid Bokmässan i Göteborg var intresset stort då den presenterades inom ramen för vårt scenprogram.



KAUKASUS

Azerbajdzjan

Tillsammans med Civilsamhällesnätverket för Östliga Partnerskapet och Ryssland arrangerade vi ett välbesökt seminarium under Mänskliga Rättighetsdagarna i Stockholm i november. Samtalet fokuserade framförallt på människorättsituationen i Azerbajdzjan, Ukraina och Belarus, men berörde också situationen i de andra länderna inom det östliga partnerskapet. I panelen deltog människorättsförsvaren Rasul Jafarov från Azerbajdzjan, antikorrupsionsaktivisten Olena Tregub från Ukraina, den belarusiska journalisten Alesia Rudnik och Karina Shyrokykh, forskare vid Utrikespolitiska Institutet. Temat för panelsamtalet var politiskt våld och minskande utrymme för det civila samhället, och de medverkande berättade både om den dagsaktuella situationen i sina respektive länder samt berörde möjliga framtida utmaningar och möjligheter.

Tjetjenien

Till bokmässan i Göteborg hade vi bjudit in den ryska fotografen Olga Kravets, aktuell med boken "Grozny: Nine Cities". Vi arrangerade ett seminarium om Tjetjenien på Internationella Torget och lyfte människorättsituationen i Tjetjenien i montern. I montern kampanjade vi särskilt för den fängslade människorättsförsvaren Ojub Titijevs frihet och samlade in vykort från mässans besökare som sedan skickades till honom i Tjetjenien. Även i samband med fotbolls-VM lyfte vi fallet Titijev då vi gästades av Memorials VD Anna Dobrovolskaja. Vid flertalet möten med svenska beslutsfattare lyfte vi fallet med Titijev och arrangerade även en demonstration utanför ryska ambassaden tillsammans med Amnesty för Titijevs frihet.

Armenien

Under årsmötet arrangerade vi ett föredrag och frågestund med Satenik

Sargsyan, medarbetare vid RFSL, som berättade om den pågående revolutionen i Armenien. I syfte att förstå bakgrunden till den aktuella utvecklingen tog Satenik upp såväl det politiska läget och människorättsituationen i Armenien samt berörde de utmaningar som väntar landet.

UKRAINA

Ukrainadagarna

12-14 juni arrangerade vi för andra året i rad våra Ukrainadagar. Under seminarierna gavs inblickar i landets antikorrupsionsreformer, människorättssituationen i östra Ukraina och på Krim, samt det ukrainska civilsamhällets utveckling efter Majdanrevolutionen.

Bland deltagarna märktes parlamentsledamoten Mustafa Najjem som 2013 drog igång den manifestation som blev till Majdanrevolutionen. Andra tillresta gäster från Ukraina var Olena Tregub, generalsekreterare i Independent Anti-Corruption Committee (NAKO), Mychajlo Zjernakov, direktör för Dejure Foundation, Nadja Volkova, jurist vid Regional Center for Human Rights, Volodymyr Venger, forskare vid Kyiv-Mohyla-akademien, Olga Skrypnyk, chef för Crimean Human Rights Group, och Anastasija Martynovskaya, jurist vid Ukrainian Helsinki Human Rights Union.

Deltog gjorde även Karina Sjyrokych som forskar vid Utrikespolitiska institutet och är kom-munikatör för Unga ukrainare i Sverige, Andreas von Beckerath som är chef för Utrikesdepartementets enhet för Östeuropa och Centralasien och Tomas Seven som har varit ledare för en av OSSE:s patrullbaser i Ukraina.



Under inledningskvällen kunde vi också lyssna till en mix av ukrainsk etnomusik och orientaliska vibes med Vadym Kulykov alias DJ Badian Sound System.

Publikintresset för Ukrainafrågan var stort. Platser för evenemangen var Teater Giljotin, Kungliga myntkabinettet och Kulturfyren. Vid sidan av programmet uppmärksammades våra gäster även av Sveriges Radio och separata möten genomfördes med Utrikesdepartementet.

IÖST.NU

Vår nyhetssida iöst.nu har under året fortsatt att rapportera om och kommentera människorättsutvecklingen i Ryssland och Belarus. Publiceringarna bygger på bevakning, urval och bearbetning av inhemska oberoende mediars och människorättsorganisationers rapportering. På så vis tillgängliggör vi för en svensk publik frågor som annars kräver särskilda språkkunskaper och ganska stor förförståelse att följa.

Viktiga ämnen under 2018 var det ryska presidentvalet i mars samt händelserna kring den nekade oppositionskandidaten Aleksej Navalnyj och hans breda supporterskaror – framförallt inom den yngre generationen – samt EU:s fortsatt okritiska närmande till Lukasjenkaregimen i Belarus.

I den belarusiska rapporteringen har vi också uppmärksammat den fortsatta förföljelsen av oberoende medier och journalister, samt den oberoende fackföreningsrörelsen och civilsamhället i övrigt. Bland de många exemplen märks det så kallade Beltafallet, domen mot ledarna i Radioelektroniska fackförbundet, samt den fortsatta förföljelsen av Polenbase-erade tv-kanalen Belsats frilanskorrespondenter.

Exempel ur den ryska rapporteringen är den fängslade ukrainske filmregissören Oleg Sentsovs hungerstrejk under och efter sommarens ryska Fotbolls-VM, kopplingarna mellan ”Putins kock” (den presidenten närstående affärsmannen Jevgenij Prigozjin) och olika brott i och utanför Ryssland, samt det nya fängslandet av minneshistorikern Jurij Dmitrijev i Karelen.

Under året publicerades drygt tvåhundra texter på iöst.nu. Totalt har de visats drygt tjugotvåusen gånger. Siffrorna liknar dem för 2017.



The screenshot shows the iöst.nu website interface. At the top left is the logo 'iöst.nu'. Below it is a navigation bar with links for 'HOM', 'NYHETER', 'OPINION', 'BLOGG', 'INFO', and 'OSTGRUPPEN L'. The main content area features a red header with 'RYSSLAND' and the date '2018-05-22'. A large photograph of Oleg Sentsov behind prison bars is displayed. Below the photo is the caption 'Oleg Sentsov, (Foto: okänd)'. The article title is 'Sentsov redo att hungra till döds'. The text below the title reads: 'Den i Ryssland fängslade ukrainske filmregissören Oleg Sentsov inledde för en vecka sedan en hungerstrejk och är, enligt sin advokat Dmitrij Dinze, beredd att fullfölja den "till det ödesdigra slutet".' To the right of the article is a 'Publicerat' section with the date and author '2018-05-22 av Tobias Ljungvall'. Below that is a 'Dela' section with social media sharing icons for Facebook, Telegram, Twitter, Print, and WhatsApp. At the bottom right is an 'Ämnen' section with tags for 'Aleksandr Koltanin', 'Dmitrij Dinze', and 'Oleg Sentsov'.

FÖRENINGSGARBETE

Kansliet

Likt förra året har ett par längre sjukskrivningar fortsatt in i 2018 vilket har påverkat bemanningen på Östgruppens kansli. Martin Uggla har således fortsatt som tillförordnad kanslichef under året.

Nils Dahlqvist anställdes på en kortare visstidsanställning under våren för att bistå med planeringen av Ukrainadagarna och även detta året har vår tidigare medarbetare Samvel Atabekyan hoppat in vid flera tillfällen. Fred Uggla har fortsatt som vår IT-support på distans.

Övergripande personalfrågor och nyanställningar har skötts av en särskild arbetsgivargrupp där styrelseledamoten Nanna Holst och tf kanslichef Martin Uggla samt personaladministratören Jennifer Sjöo ingått. Löpande ärenden har hanterats av Jennifer Sjöo och Martin Uggla. Östgruppen är medlem i arbetsgivarorganisationen Idea och får därigenom ett stort stöd i arbetsgivarfrågor. Genom Idea är vi anslutna till Tjänstemannaavtalet mellan Unionen och Idea.



Årets upptakt hölls i Stockholms skärgård

Personalen har haft två personaldagar, i juni och december, förutom den upptakt som genomfördes tillsammans med styrelsen. Vid personaldagarna har vi diskuterat aktuella frågor, utvärderat nuvarande verksamhetsperiod och planerat för den kommande, samt genomfört gemensamma aktiviteter.

Östgruppens kansli fanns under året i fyra kontorsrum i Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40 på Söder i Stockholm. I Solidaritetshuset finns också gemensamma utrymmen och service som vi delar med andra föreningar.

Hemsidan

Östgruppens hemsida är navet i våra digitala plattformar. Under 2018 har den uppdaterat löpande och därmed fungerat som en viktig informationsresurs för den som intresserar sig för vår verksamhet.

Medlemmar

Vid årsskiftet 2018-2019 hade Östgruppen 144 medlemmar, att jämföra med 141 året dessförinnan. Medlemmarna är av största vikt för Östgruppen och de hjälper ofta till vid våra olika arrangemang, föreslår ämnen att ta upp och deltar aktivt i vår verksamhet.

Liksom tidigare år har en gemensam medlemsresa initierats och planerats. En liten medlemsgrupp besökte Minsk och staden Turau i södra Belarus. Möten med civilsamhällesrepresentanter kombinerades med besök till bland annat kulturhistoriska platser och en nationalpark.

Vad gäller antalet anslutna till vår externa epostlista så fortsätter det att öka, och antalet anslutna till den var vid årsskiftet 415. Östgruppens facebookside hade vid årsskiftet 1548 följare, vilket innebär en ökning med 122 personer under 2018.